

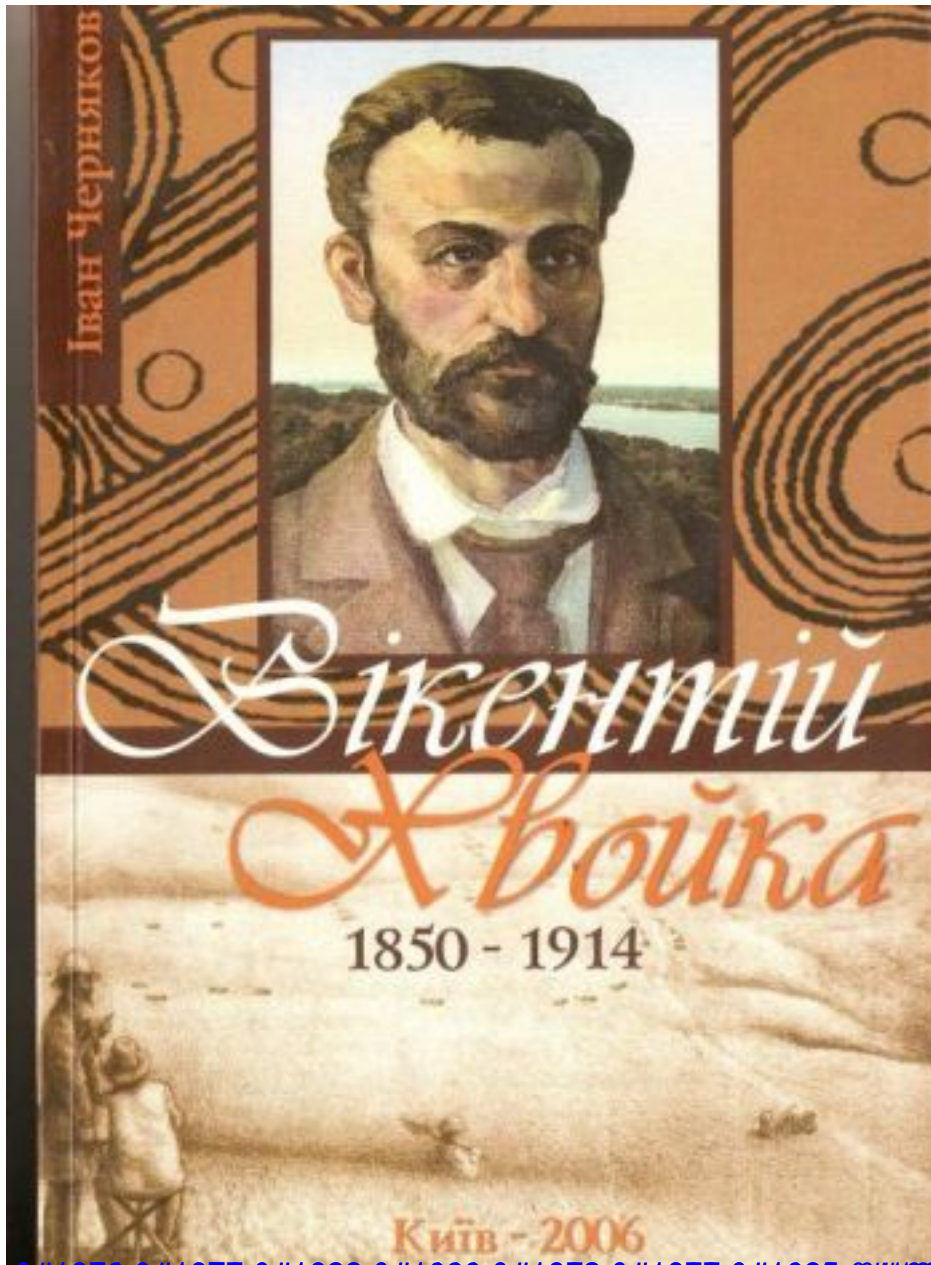
Вікентій Хвойка народився у 1850 році у Чехії, в с. Семин, що на річці Ельбі у шляхетській родині. Його рід був старовинного рицарського походження, але після однієї з середньовічних битв, у якій брали участь його предки, їхній маєток було спалено, всі родові документи загинули, й вони стали звичайними поселянами. В 1864 р. Він Хвойка закінчив комерційне училище у місті Хурдимі і переїхав мешкати до Праги. Займався вивченням давньої історії та старожитностей, багато читав спеціальної літератури, знайомився з відомими чеськими істориками та археологами. У віці 27 років не знайшовши застосування своїм силам теренах Австро-Угорської імперії він переїхав до Києва. Працював викладачем німецької мови та малювання. Успішно займався агрономією, написав декілька книг з цієї науки, брав участь у сільськогосподарських виставках. Проте ці заняття не були йому до душі і він зайнявся археологією. У 1893 році. Хвойка провів свої перші розкопки – на Кирилівських висотах у Києві, де виявив стоянку часів палеоліту з кістками мамонта, поселення неоліту та бронзового віку. Успіх цих розкопок спонукав Вікентія Хвойку до більш масштабних археологічних пошуків. Він організував розкопки біля сіл Трипілля, Халеп'я, Верем'я, Жуківці, Щербанівка на Київщині. Тут учений поряд із землянками, подібними до кирилівських, відкрив новий вид

пам'яток тієї самої культури. Це були майданчики з валькованими спорудами з обпаленої глини, посудом та іншими предметами. Отже знахідки були вражаючими, Хвойка у 1899 році на XI Всеросійському археологічному з'їзді у Києві оголосив, що в Україні відкрито нову неолітичну культуру. Так з'явилась тепер всесвітньо знана Трипільська культура. Цю назву започаткував саме він – Вікентій Хвойка у 1901 році. Відтоді й почалися систематичні дослідження пам'яток цієї прадавньої землеробської культури, поширеної в IV—III тис. до н.е. на частині земель України, Румунії та Молдови. Саме Вікентій Хвойка висловив і обстоював припущення (пізніше цілком доведене іншими дослідниками), що це особлива землеробська культура періоду неоліту. Тоді мало хто серед науковців погоджувався з цим, бо вважалося, що прадавні землеробські культури могли існувати лише в теплих краях — на берегах Нілу, Тигру і Євфрату. Учений переписувався з празькими друзями — любителями старовини, сам почав колекціонувати старожитності, вивчав давній період української історії, прилучився до роботи Київського товариства старожитностей та мистецтв. Вікентій Хвойка долучився до відкриття східнослов'янських старожитностей VI-VII ст., розкопавши ряд поселень на Черкащині (Пастирське городище та ін.), виявив відомий могильник літописних сіверян у селі Броварці на Полтавщині. Саме Хвойка дослідив одну з найстаріших і найцінніших пам'яток Давньої Русі — центр княжого Києва. Вікентій Хвойка відіграв значну роль у заснуванні в 1899 році Київського музею старожитностей та мистецтв — тепер це Національний музей історії України. Він був першим хранителем його археологічного відділу, на цій посаді проявив себе як талановитий музейник, вкладав у роботу цього закладу багато енергії, знання й сил. Але важка хвороба рано обірвала життя цієї талановитої людини, 2 листопада 1914 року він помер і був похований на Байковому цвинтарі у Києві.

В. В. Хвойка був дійсним членом 11 наукових товариств: Імператорського Московського археологічного товариства, Імператорського Одеського товариства історії та старожитностей, Київського товариства охорони пам'яток старовини та мистецтва; членом-співробітником Російського археологічного інституту у Константинополі. Здобуті Вікентієм Хвойкою колекції, а також рукописні матеріали зберігаються та експонуються в Національному музеї історії України (Київ) та в Державному історичному музеї Москви. Його ім'я обезсмертили резонансні відкриття низки археологічних культур, насамперед, трипільської. Праці, які він написав, пам'ятки, які відкрив, і археологічні колекції, які зібрав, стали невичерпним джерелом для вивчення давньої історії нашої Батьківщини.

Матеріали для даної публікації використані з монографій Івана Чернякова «Вікентій Хвойка 1850-1914». – Київ: «Архетип». – 2006.- 199с.; та Вікторії Колесникової «Вікентій (Чеслав) Хвойка Сторінки наукової біографії» ». – Київ: «КОРВІН ПРЕСС». – 2007.- 191с.; де детально описані життя та наукові дослідження цієї унікальної людини.

[#1086;#1076;#1089;#1090;#1088;#1087;#1095;#1085;#11072;](#)